

kunst.vormen: het congres
programma voor donderdag 7 en vrijdag 8 november

Locatie:
PXL-MAD — School of Arts
 Campus Elfde Linie Hasselt
 Elfde-Liniestraat 25, gebouw C
 3500 Hasselt

8:30-9:30	Ontvangst en registratie	
9:30-10:00	Openingspeech	
10:00-11:30	Workshops	Presentaties
	Een blik op de kunstenaar-leraar	De Wilgenklas, weven van educatie in en met de wereld Onze rest, uw kunst: KA! Eeklo verwerkt eigen afval tot nieuwe grondstoffen
	Procesdrama voor kunstenaars-leraren in de beeldende en audiovisuele kunsten	Langs de rand van het water Musica Dei Donum - Een muzikale gids voor het hoger kunstonderwijs
	Mapping materials	
11:30-12:00	Koffiepauze	
12:00-12:45	Presentaties	
	School as Material	
	Over het leren van de kunst	
	A+U/ (Un)folding architecture	
Studies in kunstvakidiotie		
12:45-14:00	Lunchpauze	
14:00-15:30	Workshops	Presentaties
	(Kunst?) leren onderwijzen voorbij de competenties	Zoeken zonder straatlantaarn: praktijkgericht onderzoek naar wereldgerichte kunsteducatie Atelier de l'Enjoliveur, een onafhankelijk kunstenaarsatelier, benaderd als een school
	So you think you're an artist?	De proeftuin van glazuren Werkplaats School
	Educatief Beelddenken	
	De Collectieve Collectie 2019-2024: Reader en Gesprekswijze	
15:30-16:00	Koffiepauze	
16:00-17:00	Keynote lecture Gert Biesta "Wie wil er (nog) onderwezen worden? Vragen aan het onderwijs en vragen aan de kunst"	
17:00-18:00	Maaltijd	
18:00	Opening expo Kunst.Vormen	

DONDERDAG 7 NOVEMBER

8:30-9:30 Ontvangst en registratie

9:30-10:00 Openingspeech door Bert Willems (PXL-MAD) & Edith Doove (curator)

PARALLELSESSIES

10:00-11:30 DEEL 1: KIES VOOR 1 WORKSHOP OF 2 PRESENTATIES
WORKSHOPS (optie 1: kies voor 1 workshop van 1,5u)

1.1. Lien Paulissen & Eline Valkeneers (PXL-MAD): “Een blik op de kunstenaar-leraar”

Gaandeweg vormen wij in de educatieve masteropleiding aan PXL-MAD een visie op het kunstenaar-leraarschap. We delen graag onze standpunten, inzichten en twijfels (rond vakmanschap, weerstand, discipline, onderbreking, zelfexpressie, verwachtingen, empathie...) en nodigen jullie uit om mee te denken over deze kwesties door in gesprek te gaan.

1.2. Bob Selderslaghs (AP): “Procesdrama voor kunstenaars-leraren in de beeldende en audiovisuele kunsten” (max. 15 deelnemers)

Wat kan procesdrama betekenen voor de kunstenaar-leraar in de audiovisuele en beeldende kunsten? In zijn onderzoek aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen brengt Selderslaghs teaching artists in contact met spelimprovisatie en gaat hij na wat dit kan opleveren voor hun kunstenaar- en leraarschap.

1.3. Sofie Hermans & Marlies Vermeulen (Maastricht Institute of Arts): “Mapping materials” (max. 15 deelnemers)

Mapping Materials is een reflectieve workshop die resultaten van documentatiemethodieken rondom bewaren onderzoekt. De kunstenaar-leraar fungeert als kalibrator, richt zich op het herstellen van de verbinding met materiaal binnen een wegwerpmaatschappij, en helpt deelnemers een diepere gevoeligheid voor de eigenschappen alsook kwaliteiten van materialen te ontwikkelen.

PRESENTATIES (optie 2: kies voor 2 presentaties)

1.4. Paul Nieboer (KU Leuven): “De Wilgenklas, weven van educatie in en met de wereld”

Klimaatverandering her-actualiseert educatie als een vorm die kan leiden tot het duurzaam bewonen van de planeet. De Wilgenklas, als plek voor pedagogische en kunstexperimenten, wil al doende een visie op educatie onderzoeken waarin gevoelig worden voor de wereld en zorg voor haar dragen samenkomen.

1.5. Roos Lauwaert & Annika Ingelaere (Academie Eeklo): “Onze rest, uw kunst: KA! Eeklo verwerkt eigen afval tot nieuwe grondstoffen”

In Atelier-O gaat niets verloren, zijn alle leerlingen welkom, krijgt een tentoonstelling vorm en wordt afval kunst. Met het afval van de KA! maken we nieuwe materialen. Die toveren we dan weer om tot duurzame kunstwerken. Om de werkplaats op te richten hebben we van alles nodig, zoals machines om ons afval te vermalen, mixen en mengen...

OF

1.6. Erik De Jong (Maastricht Institute of Arts): “Langs de rand van het water”

De presentatie is gebaseerd op resultaten van een onderzoek naar innovatieve processen in het kunstonderwijs dat in 2009 is opgestart bij het Lectoraat Autonomie & Openbaarheid in de Kunsten van het Maastricht Institute of Arts en dat zich inmiddels heeft ontwikkeld tot een concrete praktijk.

1.7. Bert Willems (PXL-MAD): “Musica Dei Donum - Een muzikale gids voor het hoger kunstonderwijs”

In deze presentatie schets ik vanuit mijn liefde voor de Vlaamse polyfonie mijn eigen kijk op de westerse muziekgeschiedenis. Vanuit deze muzikale analyse laat ik mijn licht schijnen over enkele onderwijs-gerelateerde aspecten binnen het Hoger Kunstonderwijs (curriculum, evaluatie, vormings-vorming).

11:30-12:00 Koffiepauze

12:00-12:45 DEEL 2: KIES VOOR 1 PRESENTATIE UIT DEZE REEKS

2.1. Emiel Heijnen & Melissa Bremmer (AHK): “School as Material”

School as Material is een onderzoeksproject waarin bachelorstudenten op stagescholen door het concept Teacher as conceptual artist leren om hun artistieke en educatieve praktijk te integreren. Dit concept is gebaseerd op kunsteducatieve theorieën en hedendaagse kunstpraktijken. Het onderzoek laat zien hoe de kloof tussen docentschap en kunstenaarschap overbrugd kan worden.

2.2. William Ploegaert (Academie Deinze): “Over het leren van de kunst”

Ploegaert vertelt over zijn zoektocht als onbeslagen jonge kunstenaar-leraar naar een goed onderbouwde pedagogische visie over de rol en het unieke potentieel van kunst in het onderwijs. Hij stootte daarbij op onverwacht vooruitstrevende inzichten waarvan sommige al decennialang ondergesneeuwd lijken te zijn.

2.3. Iwert Bernakiewicz (UHasselt): “A+U/ (Un)folded architecture”

‘a+u, architecture unfolded’ is een oefening voor tweedejaars architectuurstudenten aan de Universiteit Hasselt, gericht op architectuuranalyse via multidimensionale synthese. Studenten maken een lasergesneden plooi-model van één vel papier, leren ruimtelijk inzicht en ontwerpfilosofie. De oefening bevordert dialoog en vakmanschap, en roept vragen op over interdisciplinaire benadering en diepgaand vocabulaire in architectuuronderwijs.

2.4. Mirjam Van Tilburg (Fontys Hogeschool): “Studies in kunstvakidiotie”

‘Kunstvakidiotie’ herontdekte we tijdens de coronacrisis. Dit was tijdens een experiment met tien kunstvakdocenten als onderdeel van mijn doctoraat ‘Studies in Kunstvakidiotie’ bij het Antwerp Research Institute for the Arts (ARIA). Met dit woord kan ik spreken over de oude vraag over de verhouding leraarschap versus kunstenaarschap, zonder dat dit een identiteitsvraagstuk wordt. Kunstvakidiotie gaat over vakmanschap en de handelingen en initiatieven die ik neem als kunstvakdocent, over onderwijs als mijn artistieke praktijk.

12:45-14:00 Lunchpauze

14:00-15:30 DEEL 3: KIES VOOR 1 WORKSHOP OF 2 PRESENTATIES
WORKSHOPS (optie 1: kies voor 1 workshop)

3.1. Stijn Dhert (KU Leuven): “(Kunst?) leren onderwijzen voorbij de competenties”

Waar staat EMAGW (de educatieve master in de gedragswetenschappen, KUL) voor? In de position paper formuleert het lerarenopleidingsteam een gedeeld, onderbouwd en falsifieerbaar antwoord. Op basis van drie grote ‘oefeningen’ (conceptueel, theoretisch, praktisch) kiezen wij, aan de hand van Perkins idee van ‘triadische disposities’, voor een aanpak beyond competencies. Wat kan dit betekenen voor het (leren) kunstonderwijzen?

3.2. Aldo Kroese, e.a. (AHK): “So you think you’re an artist?” (max. 30 deelnemers)

De workshop gaat over de zoektocht naar het antwoord op de vraag: ben ik nu een docent, kunstenaar of allebei? Kunsteducatoren worstelen vaak met dit dilemma. Durf jij jezelf nog kunstenaar te noemen terwijl je vooral veel lesgeeft?

3.3. Jesse Magee & Ellen Vrijzen (PXL-MAD): “Educatief Beelddenken” (max. 12 deelnemers)

Het doel van de workshop is om de deelnemers te laten nadenken over nieuwe educatieve structuren en om te ervaren hoe artistieke expressie de basis kan vormen

voor deze structuren. We nodigen de groep uit om de bestaande taligheid (beeld en tekst) van onderwijs te herkaderen.

3.4. Kristof Van Gestel (HOGent): “De Collectieve Collectie 2019-2024: Reader en Gesprekswijzer” (max. 20 deelnemers)

In deze reflectieve workshop onderzoekt Van Gestel samen met de deelnemers de backstory (het verhaal van de processen, betekenissen en relaties) van het participatieve kunstproject de Collectieve Collectie (2019-2024). De ontsluiting en verkenning van het archief van het project biedt een inzicht in het project als een groeiend proces en betekenisnetwerk. Maar het fungeert ook - ruimer - als een gesprek over relationele kunst of over (participatieve kunst als vorm van) kunsteducatie.

PRESENTATIES (optie 2: kies voor 2 presentaties)

3.5. Diederik De Ceuster (UCLL): “Zoeken zonder straatlantaarn: praktijkgericht onderzoek naar wereldgerichte kunsteducatie”

UCLLs ‘Art of Teaching’ onderzoekt een wereldgerichte kunsteducatie waarin de verhouding tussen leerling, materiaal en culturele context centraal staat. Kunsteducatie wordt hierin niet enkel als bevordering van leerprestaties bestudeerd en ook een nauwe definitie van kunst als zelfexpressie of middel tot verbeelding is ontoereikend. Twee praktijkgerichte onderzoeken worden gepresenteerd.

3.6. Roel Kerkhofs (LUCA): “Atelier de l’Enjoliveur, een onafhankelijk kunstenaarsatelier, benaderd als een school”

Atelier de l’Enjoliveur wil als artistiek en educatief experiment het kunstenaarsatelier benaderen als een school, bestaande uit een gemeenschap van kunstliefhebbers, dat een specifieke liefde en zoektocht wil delen met de wijk waarin ze zich bevindt. Daarmee wil ze de wijk omvormen tot een milieu (Jan Masschelein) van collectieve studie.

OF

3.7. Jeannine Vrins (PXL-MAD): “De proeftuin van glazuren”

Hoe integreer je een (wetenschappelijk) onderzoek in een artistieke ateliercontext? Is het integreren van een technisch onderzoek zinnig in een artistieke ateliercontext? Hoe werkt het? Hoe krijg je veelal ‘alfa’ gerichte profielen van de kunststudenten toch mee in een nogal ‘beta’ gericht onderzoek. Van kunstpraktijk naar onderzoek naar lesgeven ... verbonden via het woord ... dit onderzoek is een illustratie van a/r/tography in de praktijk.

3.8. Nancy Van Sieleghem & Julie Lesenne (LUCA): “Werkplaats School”

Typerend aan opleidingen in beeldende kunsten zijn de werkplaatsen waar studenten technische kennis en vaardigheden verwerven in functie van realisaties binnen de eigen artistieke praktijk. De centrale vraag is wat dat kan betekenen voor een lerarenopleiding? Hoe ziet een werkplaats er uit waar school maken en leraar-zijn wordt benaderd als een artistieke praktijk?

15:30-16:00 Koffiepauze

KEYNOTE LECTURE

16:00-17:00 Gert Biesta (University of Edinburgh): “Wie wil er (nog) onderwezen worden? Vragen aan het onderwijs en vragen aan de kunst”

In 2017 publiceerde Biesta een korte tekst met de titel ‘Door kunst onderwezen willen worden’. Het was een poging om meer pedagogisch naar kunsteducatie te kijken en daarmee ook meer kunstzinnig naar onderwijs. In de titel zat een appel aan de wil. De vraag die Biesta in zijn keynote stelt, is hoe het in het hedendaagse (kunst)onderwijs en in de samenleving met die wil is gesteld. Hoeveel wil is er nog om onderwezen te worden? Hoeveel zin is er nog in onderwijs? Biesta vraagt dit vanuit de hoop en verwachting dat de kunsten iets bijzonders te bieden hebben.

VRIJDAG 8 NOVEMBER

09:00-09:30 Ontvangst en ontbijt

09:30-12:30 Interactieve rondetafelgesprekken rondom kunstenaar-leraarschap

Deze voormiddag willen we gebruiken om bevindingen uit het congres met elkaar te delen. Het idee is om mensen samen te brengen in de vorm van rondetafelgesprekken om enkele kwesties die samenhangen met het kunstenaar-leraarschap diepgaand te bespreken. We willen aftasten of dit een interessante werkvorm kan zijn om in de toekomst verder aan te bouwen. Het lijkt ons waardevol om kunstenaars-leraren te verenigen in een netwerk en op jaarlijkse basis van gedachten te kunnen wisselen.

We bieden als afsluiter de gelegenheid aan tot een geleid bezoek doorheen de expo kunst.vormen.